

Путь на полонину

Микола Устиянович

Уривки з поеми

I. Чари

Хто спорив на труді нивах
В життя свого ранку,
Той розв'язав в світа дивах
Не одну заганку.

Чудно не раз неробові,
Звідки ум, достатки,
Як ся вносять десь панове
І з низенької хатки.

Як і стоги і комори
Десь кудись заможні,
І стаєнки і обори
Повні, не порожні.

Десь у других і корова
Щось краща, дійніша,
І челядка десь домова
Ліпша, послушніша.

Такий див не один бачить,
За чари гадкує,
За ворожбу щось маячить
І собі ж пробує.

А знаєш, хто дивом водить,
Хто за чари знає?
Той, хто ранком споро ходить
Та росу щібає.

А знаєш, хто чуда діє,
Де ворожбі мати?

В краплі, що на чолі мріє,
Там її шукати.

Тому ж далі, красавице,
Не пожалуйт туду,
Поки роса на землиці,
Щибай перли чуду.

2. Дорога житні

Ктось на світі в путь вибирає,
Кому далека дорога своя,
Нехай поранка не засипляє,
Добре сідлає вірного коня.
Бо життя наше то путь Сахари,
Де від "Да будет" Адама сини
З востока, моря, сівера, юга,
Вздовж і поперек дикой пустари,
Неся на плечах тирс своєї судби,
На перемоги минають друг друга
Й без перестанка гонять пісками,
Слідя очима, висхлими устами,
Чей де травичку, тінь листя обачуть,
І плачуть.

А над головою
Праведне жже,
Земля під стопою
Тліє, пече;
Спека кровцю варить,
Воздух тисне за груди,
Віддих давить.

А бідний путник на світі
Подвоює туди,
Весь з жждущим серцем в віки,
В лиці надія, в очах сльоза,
До мети, що му заткнула судба:
І серед бідствій і зноу,
Глядя для душі покою,
Кладесь ігри костех предка, сусіди

І не лишає лиш кроваві сліди,
Що гнойні ноги втисли на шлях,
І воздиханій студений мрак.
О щаслив, хто ся від ранньої зарі
Бере до путі в желаній восток!
В полудне труда серед Сахари,
Коль страсті ся збудять, небо замріє,
Закипить серце, кров ся розтліє.
Знайде оази солод холодок,
Знайде тінь листя, набере сили
І піде далі в путь до могили.

3. Вхід сонця в горах

...Но слиш, подуло
Здроєм з востока,
Зашелеснуло
В борах з широка;

А круг востока чимраз ширше, ширше
Попал ся суне; чи горит підгір'я?
Чи луно мече страшна борів спаль?
Чи Боян пісні шле на запад в даль?
Ні, то природа золотими шати
Путь вистеляє для гостя-цариці.
Паволоками в'є світа кімнати,
Сипле кадило на ватру землиці,
Небеса строїть в світозарні вінці,
В хори збирає воздушнії півці,
Цвіточкам лиця свіжов росов мие,
В зелень листочків перелочки сіє,

І створи в здвиг зі всіх сторон
В срібное зарання
На привітання
Кличе в поклон.

Уже гір верхи в золоті сіяють,
Рек бись шеломи героїв в строю.
Вершки ялини вогнем сверкають,
Мов Січ козацка щітью стальною;

Вже ціле небо паліє в згари,
Вже життям дишуть світа обшари,
Вже бринить воздух, шум ся змагає,
Вже жайворонок піснь свою грає,
Вже живші здвиги шпетять із землі,
Мов то з купини муравлі.
Хвильку утихло, мов пісню складають,
І чають.

Аж ту в діамантних шатах,
В ненаглядних очам шкарлатах,
Надсуває гість з-за гір, з-за моря,
Світа цар, госпожа всего створя.
І ступає звільна тихим кроком,
І цілує землю теплим оком,
І зливає щастя, радість в дар,
Життя огонь на всяку світа твар.

А птиць громади,
Створ міріади
Скачуть, співають,
Щебечуть, грають:
Трепече в руху
Травиця з шовку,
Цвіточки з пуху
Вносять головку.
Воздух вонь дише,
Вітр лист колише,
Гори і бори
Заводять хори.

Вся незрима світова нава
Дзвонить, ликує: Слава! слава! слава!
Ах, так ся тішить народ в-окола
Свому владиці, коли з престола

Вкруг його стане
І оком гляне
Низько, високо,
Зблизька, глибоко,
Узи розснує,

Пута розкує,
Кривду розвіє,
Правду засіє,
І злобу здушить,
Сльозу осушить.

Так дзвенить "Слава!" цьому владиці,
Мов тому сонцю, світа цариці.